שחקק קב. כי"ט דהוה ליה עולד: **לדבריהם דר' אליעזר ור' עקיבא קאמר.** הא' דאוקים להו רב אחא אליבא דר' יהודה דלא מיתוקמא אלא אליבא דר' יהודה ומיהו לא סבירא ליה אלא כר' שמעון: **טעמא דרבי אליעזר.** בהלכה משום דאין מדליקין בו שאין דולקין יפה ובכל שבתות השנה אסור ולאו משום עולד: **חוץ מן המלו.** דלך מופרי בנגדים למולו מן הבגדים לבופלן מעט סביב התפירה ואח"כ תופר וג' על ג' סופו לתפור לבולאי בנגד עני לכן אחשבוה להיות כלי הלכך צריך להיות בו יותר משיעור המולו כדי שיהא הבולאי שלם על שלם: **מכוונות.** מצומצמות ובהכי אחשבוה ואע"ג דבשיפור לא הוה שלם והיינו הך דרב יוסף. ולאו משום דאי הוה טפי לא מיבעיא מדתנא קמא: **מסיקין בסמרים.** דאגב דמעבלל להו לאחילה חזו נמי להסקה: **אבלן.** ביו"ט אין מסיקין בגרעינין ביו"ט דהוה להו עולד: **והשתא מגליין.** הלכך עולד הוה: **והא דרב.** דאמר לר' יהודה אין מסיקין בגרעינין לאו בפירוש איתמר: **אכל תמרי.** נחול: **לבוכיא.** כירה של רעפים שקורין טיול"ש והיא חלולה. וספרים שכתוב בהן לבי תפי היינו נמי כירה והוא תרגום של בית שפיתת שתי[1] קדרות: **קשייפא.** גרעינין: **בר פחתי.** בן גדולים: **אכל תמרי.** ביום טוב: **פרסייפא.** תמרים טובים ומתבשלים יפה וכל אוכל שלהם נפרש מעל גרעיניהן ואין הגרעינין ראוין לבולעל ואפ"ה שרי לבולעלן למיסדינהו לאיתיתא. אלמא לא קיבלה מיניה: **כארמיפא.** דאין מתבשלות יפה ואין האוכל נפרש מהן ומשתייר בגרעיניהן וחזו לאדם: **אגב אימייהו.** שם עוד מאמן עליהן: **מרכה.** עליהן ומבטלן ברוב: **רב המנונא אמר.** מתניתין בפחות משלשה טפחים על שלשה טפחים פליגי לענין טומאה: **ומקולי מבלניות.** מבלניות הקלות בעייני דומיא דמתוקנות לפקוק מרחן דמידי דלא משיב הוא. וקיפול דנקט במתניתין משום הכהוב דנקט דוקא ולפלוגתא דהבלקה תנא קיפול: **פחות משלשה כו'.** דאילו שלשה על שלשה חשיבי ולא בטלי ואע"ג דקילי כגון סמרטוטין: **שהפקינו לך.** שהקלו לך: **לפקוק המרחץ.** נקבים שהמים באים דרך שם למרחץ: **ולנער בו אם הקדירה.** לאחוז בהן שולי הקדרה ולנערה לתוך התמחוי: **בין מן המוכן.** לקמיה מפרש: המוכן טהור ר"ע אומר מן המוכן טמא ושלא מן המוכן טהור ואמר עולא ואיתימא רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הכל מודים זרקו באשפה דברי הכל טהור הניחו

נברי שחקק קב בבקעת ישראל מסיקה [6]ביו"ט ואמאי נולד הוא לדבריהם דר"א ור"ע קאמר ליה וליה לא סבירא ליה רבא אמר היינו טעמא דרבי אליעזר לפי שאין מדליקין בפתילה שאינה מחורכת ולא בסמרטוטין שאינן מחורכין אלא הא דתני רב יוסף ג' על ג' מצומצמות למאי הלכתא לענין טומאה [7]דתנן ג' על ג' שאמרו חוץ מן המלל דברי ר"ש וחכ"א [8]ג' על ג' מכוונות: אמר רב יהודה אמר רב [9]מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים דברי רבי יהודה ור"ש מתיר מסיקין בתמרין [10]אבלן אין מסיקין בגרעיניהן דברי רבי יהודה ור"ש מתיר מסיקין בקליפותיהן דברי רבי יהודה ורבי שמעון מתיר וצריכא דאי אשמעינן קמייתא בההיא קאמר רבי יהודה משום דמעיקרא כלי והשתא שבר כלי והוה ליה נולד ואסור אבל תמרים דמעיקרא גרעינין והשתא גרעינין אימא שפיר דמי ואי אשמעינן גרעינין הוה אמינא דמעיקרא מבסיין והשתא מיגליין אבל קליפי אגוזין דמעיקרא מיגלו והשתא מיגלו אימא שפיר דמי צריכא והא דרב [11]לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר דרב אכל תמרי ושדא קשייתא [12]לבוכיא אמר ליה רבי חייא [13]בר פחתי כנגדו ביו"ט אסור קיבלה מיניה או לא קיבלה מיניה ת"ש דכי אתא רב לבבל אכל תמרי ושדא קשייתא לחיותא מאי לאו בפרסייאתא ולא קיבלה לא [14]בארמיאתא הואיל וחזי אגב אימייהו א"ל ר' שמואל בר בר חנה לרב יוסף לרבי יהודה דאמר מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים [15]כיון דאדליק בהו פורתא הוה ליה שברי כלים וכי קא מהפך באיסורא קא מהפך דעבד כדרב מתנה [16]דאמר רב מתנה אמר רב [17]עצים שנשרו מן הדקל לתנור ביו"ט מרבה עצים מוכנין ומסיקין רב המנונא אמר הכא בפחות משלשה על שלשה עסקינן [18]ומקולי מבלניות שנו כאן ואזדא ר' אליעזר לטעמיה ור"ע לטעמיה [19]דתנן פחות משלשה על שלשה שהתקינו לפקק בו את המרחץ ולנער בו את הקדירה ולקנח בו את הרחיים בין מן המוכן ובין שאין מן המוכן טמא דברי רבי אליעזר ורבי יהושע אומר בין מן המוכן ובין שלא מן המוכן טהור ר"ע אומר מן המוכן טמא ושלא מן המוכן טהור ואמר עולא ואיתימא רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הכל מודים זרקו באשפה דברי הכל טהור הניחו

מכריע ואמאי והלא לא גילו בדבריהם רבי אליעזר ורבי יהושע שם לחלק בין תלאו במגוד להניחו אחורי הדלת ונראה לר"י דמוכן דכולהו היינו תלאו במגוד ושאינו מוכן היינו הניחו אחורי הדלת והא דקאמר אמאי קרי ליה שלא מן המוכן פירש רבי אליעזר אמאי קרי להניחו אחורי הדלת שלא מן המוכן הואיל והוא טמא ומשני משום דלגבי קופסא לאו מוכן הוא ולא נעי למימר משום דלגבי מגוד לאו מוכן הוא דלא חשיב כולי האי תלאו במגוד מאחורי הדלת דהוה קרי ליה לגביה שלא מן המוכן וכן לר' יהושע קא נעי אמאי חשיב לתלאו במגוד מן המוכן הואיל והוא טהור ומשני דלגבי אשפה מוכן הוא והא דלא קאמר דלגבי אחורי הדלת מוכן הוא משום דלא גרע כולי האי טפי ממגוד דליהוי אינו מוכן לגביה: גזירה

מסורת הש"ס

1) כ"מ כב. 2) כלים פכ"מ מ"ג, 3) [כלה לב. וש"נ ע"ש], 4) [ברכות מ. וש"נ], 5) [ני הערוך לטומ"], 6) [לעיל נ.: וש"נ], 7) [פי' תוס' לתמיה נרעייהו רכון ותלגלן גרעייהן עם התמרים ערוך ערך תרס], 8) כילה ד:, 9) [לקמן לט:], 10) כלים פכ"מ מ"ב, 11) [לעיל נ.: וש"נ], 12) [פי' תוס' לתמיה נרעייהו רכון ותלגלן גרעייהן עם התמרים ערוך ערך תרס], 13) כילה ד:, 14) [לקמן לט:], 15) כלים פכ"מ מ"ב, 16) ב"מ לא:, 17) [פי' תוס' לתמיה נרעייהו רכון ותלגלן גרעייהן עם התמרים ערוך ערך תרס], 18) כילה ד:, 19) [לקמן לט:], 20) כלים פכ"מ מ"ב, 21) ב"מ לא:, 22) נם מיריש לתמ' פירש ק.

רבינו חננאל

רבא אמר טעמא דר' אליעזר לפי שאין מדליקין לא בסמרטוטין ולא בפתילה שאינה מחורכת, ורבי עקיבא מתיר. ירושלמי מהו מחורכין. מפסקין וכדכתיב ושער ראשיהן לא התחרר. ג' על ג' מצומצמות שאמרו חוץ מן המלל דברי ר' שמעון וחכ"א ג' על ג' מכוונות. אמר רב יהודה אמר רב מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים. מסיקין בתמרים, אבלן אין מסיקין בגרעיניהן. מסיקין באגוזים, אבלן אין מסיקין בקליפיהן דברי רבי יהודה. ורבי שמעון מתיר בכולן. וצריכא דאי אשמעינן זכר, ופשוטה היא עד אבל קליפי אגוזים דמעיקרא מיגלו אימא לא שרי ר' יהודה, צריכא. והא דרב מכללן איתמר דרב אכל תמרי ושדא קשייתא לבוכיא. א"ל ר' חייא בר פחתי כנגדו ביו"ט אסור ואפיקנא קיבלה מיניה דהא כי אתא רב לבבל אכל תמרי ושדא קשייתא לחייתא. ואוקימנא בתמרי ארמייתא שגרעיניהן רכים והואיל וראוין להיאכל בכלל התמרים כאוכל הן ולפיכך שלטלם, אבל שדו גרעינין דלא חזי אגב אימייהו אסור כר' חייא אליבא דרבי יהודה, קסבר הלכה כר' יהודה ביו"ט הואיל ואסתם לן כוותיה ביו"ט. ומדמתרץ להו דר' יהודה ברב מתנה שמע מינה הלכתא כוותיה, דאמר רב מתנה עצים שנשרו מן הדקל לתנור ביו"ט מרבה עליהם עצים מוכנים ומסיקין. ואוקמה רב המנונא למתני' במטליות פחות מג' אצבעות, והא דמייתי ראיה ממטילת פחותה משלשה על שלשה מקולי מטליות שנו כר. דתנן בכלים בפ' כ"ח פחות משלשה על שלשה שהתקינו לפקק את המרחץ ולנער בו הקדירה ולקנח בו הריחיים בין מוכן בין שאינו מוכן טמא דברי ר' אליעזר. ר' יהושע אומר בין מוכן בין שאינו מוכן טהור. [ורע"א מן המוכן טמא שלא מן המוכן טהור]. ואוקימנא בשזרקו לאשפה דברי הכל טהור.

עין משפט נר מצוה

צה א מיי' פכ"ב מהל' כלים הלכה ח:
צו ב מיי' פ"ב מהל' יו"ט הלכה יב ממג לאחין סה טוס"ע ס"ח סי' תקא סעיף ו:
צז ג מיי' שם טוס"ע שם סעיף ז:
צח ד שם סעיף ו והגה"ה:
צט ה מיי' שם הלכה יח ממג שם טוס"ע ס"ח סי' תקו סעיף ב:

לעזי רש"י

שיולי"ש. רעפים.

מוסף רש"י

בר פחתי. בנו של תלמיד חכם (גיר נח:). באיסורא קא מהפך. כשמולכן כמנור מזרים לאיש (ביצה ד:).

תוס' ישנים

א) ורש"י פי' לקמן משום דאין דרך לאכול מעיים ביו"ט ולא נהירא דמשום זה לא הוי אסור לבלעלן כמו בשר מלוח דמותר לבלעלו:

רב נסים גאון

מאי לאו בפרסיאתא ולא קבלה לא מארמיאתא הואיל וחזיאן אגב אימהו. תמצא פירושיה בסוף פרק נוטל ארם את בנו (דף קנז:) הני גרעיני דתמרי ארמיאתא שרי לבלעלינהו בשבתא הואיל וחזיאן אגב אימן, כי התמרים יבשים תאכל אותם בהמה ודפרסיאתא אסור לפי שהרוטב של המרים לא תאכל הבהמה אלא גרעינא בלבד, לא חזיין אגב אימן.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com